

*Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja
Priekšsēdētājs*

04.10.2022

Johan Van Overtveldt
Budžeta komitejas
priekšsēdētājam
BRISELĒ

Temats: Atzinums par DFS 2021.–2027. gadam uzlabošanu: noturīgs un jaunu problēmu risināšanai piemērots ES budžets (2022/2046(INI))

Godātais priekšsēdētāj!

Godātais *Van Overtveldt* kungs!

2022. gada 13. jūnijā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas (ENVI) koordinatori pieņēma lēmumu sniegt atzinumu par tematu “*DFS 2021.–2027. gadam uzlabošana: noturīgs un jaunu problēmu risināšanai piemērots ES budžets*” (2022/2046(INI)) vēstules formā. Tāpēc, būdams ENVI komitejas priekšsēdētājs un šā atzinuma sagatavotājs, vēlos Jums sniegt ENVI komitejas ieguldījumu rezolūcijas punktu veidā, kurus ENVI komiteja pieņēma 2022. gada 3. oktobra sanāksmē¹ un kurus es lūdzu, lai Jūsu komiteja ņemtu vērā:

- uzsver, ka plašākā DFS 2021.–2027. gadam pārskatīšanā ir jā saglabā apņemšanās panākt taisnīgu, noturīgu, ilgtspējīgu un sociāli taisnīgu atveseļošanu visiem, izmantojot Savienības 2024.–2027. gada budžetu, ar ko noslēgtu un vēlāk īstenotu pārskatīto

¹ Galīgajā balsošanā piedalījās: Abir Al-Sahlani, Mathilde Androuët, Attila Ara-Kovács, Bartosz Arłukowicz, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Aurélie Beigneux, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Monika Beňová, Michael Bloss, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Asger Christensen, Nathalie Colin-Oesterlé, Anna Deparnay-Grunenberg, Estrella Durá Ferrandis, Matthias Ecke, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Helène Fritzon, Malte Gallée, Andreas Glück, Catherine Griset, Anja Hazekamp, Krzysztof Hetman, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Radan Kanev, Ondřej Knotek, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, César Luena, Javi López, Marian-Jean Marinescu, Liudas Mažylis, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, João Pimenta Lopes, Jessica Polfjård, Nicola Procaccini, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Silvia Sardone, Christel Schaldemose, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyragi, Eugen Tomac, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Edina Tóth, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Sarah Wiener, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska.

satvaru 2030. gadam attiecībā uz Savienības klimata, enerģētikas un vides mērķiem, ar mērķi vēlākais līdz 2050. gadam panākt ES klimatneitralitāti, un tās pamatā jābūt principam “nenodari būtisku kaitējumu” Taksonomijas regulas 17. panta nozīmē;

- atgādina, ka Savienības budžetā ir jāpiešķir pietiekami cilvēkresursi un finanšu resursi, lai īstenotu Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam, stratēģiju “No lauka līdz galdam”, aprites ekonomikas rīcības plānu, Ilgtspēju sekmējošu ķīmikāliju stratēģiju, Nulles piesārņojuma rīcības plānu, Zaļu stratēģiju un Eiropas Vēža uzveikšanas plānu; šajā sakarībā aicina palielināt budžeta atbalstu programmām “LIFE” un “ES – veselībai”, Taisnīgas pārkārtošanās fondam, kā arī visām pārējām programmām, kas atbalsta un aizsargā dabas aizsardzību un rada iespējas neaizsargātajiem iedzīvotājiem; uzsver nepieciešamību efektīvāk izmantot esošos līdzekļus; turklāt aicina Komisiju DFS pārskatīšanā iekļaut patiesu apņemšanos palielināt jo īpaši Vides ģenerāldirektorāta un Klimata politikas ģenerāldirektorāta darbinieku skaitu, kam ir jāatbilst darba slodzei, kura izriet no ES zaļā kursa programmas;
- uzsver, ka ir jāturpina darbs, lai sasniegtu 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā (“Iestāžu nolīgums”²) noteiktos klimata un bioloģiskās daudzveidības integrēšanas mērķus³, un prasa pastiprināt centienus Savienības 2024.–2027. gada budžetā, lai sasniegtu šos izdevumu līmeņus; atgādina par DFS izdevumu mērķrādītājiem, kas saistīti ar bioloģisko daudzveidību, proti, 7,5 % no 2024. gada un 10 % no 2026. gada; uzsver, ka būtu jādara viss iespējamais, lai attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības izdevumiem pēc iespējas ātrāk sasniegtu 10 % mērķrādītāju; uzsver, ka bioloģiskās daudzveidības finansējuma trūkums laikposmā no 2021. gada līdz 2030. gadam ir aptuveni 18,69 miljardi EUR gadā⁴ un tas būtu pēc iespējas ātrāk jānovērš; atgādina, ka ENVI komitejas 2019. gada 5. septembra nostāja bija noteikt 40 % mērķi klimata politikas integrēšanai DFS 2021.–2027. gadam; atgādina, ka 37 % no izdevumiem saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (“Atveseļošanas un noturības mehānisms”), būtu jāveicina klimata mērķu sasniegšana; uzsver nepieciešamību nodrošināt to, lai Dabas atjaunošanas likuma īstenošanai pēc tā pieņemšanas tiktu piešķirts pietiekams finansējums;
- uzsver, ka 2021.–2027. gadam paredzētajā DFS ir būtiski jāuzlabo un jāpastiprina klimata un bioloģiskās daudzveidības integrēšanas (“iezīmēšanas”) metodika, lai nepieļautu zaļmaldināšanu un nodrošinātu reālu to resursu papildināmību klimata un bioloģiskās daudzveidības ziņā, kas paredzēti attiecīgo minimālo izdevumu mērķrādītāju sasniegšanai, saskaņā ar konkrētajiem priekšlikumiem, kurus sniegusi Eiropas Revīzijas palāta⁵ un Eiropas Parlaments⁶;
- atgādina Komisijai par tās saistībām un pienākumu saskaņā ar Iestāžu nolīgumu vidusposmā izvērtēt progresu, kas panākts saistībā ar klimata politikas integrēšanas

² Iestāžu nolīgums — 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.LI.2020.433.01.0028.01.ENG>).

³ 30 % no Savienības izdevumiem veicina klimata mērķu sasniegšanu, un ikgadējie izdevumi biodaudzveidībai 2024. gadā ir vismaz 7,5 %, bet 2026. un 2027. gadā palielinās līdz 10 %.

⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/793eb6ec-dbd6-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-258471562> (14. lpp.).

⁵ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_09/SR_Climate-mainstreaming_LV.pdf

⁶ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/732007/IPOL_STU\(2022\)732007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/732007/IPOL_STU(2022)732007_EN.pdf)

centieniem, un pārbaudīt, vai mērķi ir sasniegti vai turpinās darbs to sasniegšanai; aicina Komisiju gadījumā, ja šie mērķi netiek sasniegti, iesniegt attiecīgus priekšlikumus atbilstīgi Iestāžu nolīguma 16. pantā noteiktajām prasībām; sagaida, ka Komisija pēc apspriešanās ar Parlamentu un attiecīgajām ieinteresētajām personām līdz 2022. gada beigām publicēs metodiku; turklāt mudina Komisiju pēc iespējas ātrāk izstrādāt un pabeigt līdzīgu apsekošanas metodiku attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības izdevumiem;

- aicina Komisiju iekļaut Iestāžu nolīguma 16. panta d) līdz f) punktu pārskatītajā DFS regulā ar īpašu pielikumu, kurā būtu iekļautas izdevumu daļas, kas veicinās gan bioloģiskās daudzveidības, gan klimata mērķu sasniegšanu katrā programmā;
- aicina Komisiju pārskatīšanā nodrošināt, ka tiek sasniegti 2026. un 2027. gada integrēšanas mērķi saistībā ar izdevumiem, kas palīdz apturēt un vērst pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības mazināšanos; uzsver nepieciešamību nodrošināt konsekvenci starp finansējumu klimata un bioloģiskās daudzveidības jomā un principa “nenodari būtisku kaitējumu” ievērošanu budžetā visās tā sešās dimensijās;
- prasa Komisijai veikt novērtējumu un attiecīgā gadījumā iesniegt tiesību akta priekšlikumu par Klimata investīciju fonda un Modernizācijas fonda iekļaušanu Savienības budžetā, ko varētu iesniegt saistībā ar priekšlikumiem par nākamo DFS, lai panāktu lielāku saskaņotību un efektivitāti Savienības līdzekļu un resursu pārvaldībā un izmantošanā;
- atgādina, ka budžeta pozīcija ar izmaksām saistībā ar atveseļošanu (“*NGEU* pozīcija”), ko varētu izmantot, lai segtu procentu izmaksu refinansēšanu un iespējamo parādu atmaksu, ir vienā izdevumu kategorijā ar citām izdevumu programmām, piemēram, programmu “ES — veselībai”; atkārtoti pauž skaidru nostāju, kas tika aizstāvēta sarunās par DFS 2021.–2027. gadam, proti, ka *NGEU* procentu izmaksas un atmaksājumi būtu jāuzskaita papildus DFS maksimālajiem apjomiem⁷;
- atgādina, ka daļa ieņēmumu, kas gūti no ēku un autotransporta nozaru iekļaušanas Direktīvas 2003/87/EK darbības jomā, būtu jāizmanto kā pašu resursi Savienības budžeta finansēšanai vispārēju ieņēmumu veidā saskaņā ar juridiski saistošo Iestāžu nolīgumu, kurā ir noteikts ceļvedis jaunu pašu resursu ieviešanai nolūkā nodrošināt Savienības budžetam līdzekļus, lai efektīvāk mazinātu sociālo ietekmi, ko rada šāda iekļaušana, lai pārkārtošanās būtu taisnīga un iekļaujoša un lai neviens nebūtu atstāts novārtā;
- atgādina, ka papildu piešķirumus dara pieejamus atkarībā no konkrētās tehniskās korekcijas, pamatojoties uz oglekļa cenas svārstībām, kā paredzēts [Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2020/2093⁸ ar grozījumiem] 4.b pantā, lai nodrošinātu, ka Savienības budžetā Sociālā klimata fondam pieejamo apropriāciju apjoms pieaug atbilstīgi oglekļa cenai; atgādina, ka par īpašās tehniskās korekcijas piemērošanu un pagarināšanu, pamatojoties uz oglekļa cenas svārstībām, vienojas sarunās par piemērojamo DFS;
- atgādina, ka ir svarīgi pienācīgi ņemt vērā Covid-19 pandēmijas laikā gūto pieredzi attiecībā uz sabiedrības veselību un cenas ziņā pieņemamiem pieejamiem veselības un aprūpes pakalpojumiem; šajā sakarībā atkārtoti aicina papildus programmai “ES —

⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0432_LV.html

⁸ Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.).

veselībai” palielināt atbalsta līmeni Eiropas veselības savienībai, jo īpaši ņemot vērā Eiropas Zāļu aģentūras (EMA) un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra (ECDC) paplašinātās pilnvaras un jo īpaši ņemot vērā to, ka ievērojama programmas “ES – veselībai” daļa jau ir paredzēta HERA; uzsver, ka jauni SARS-CoV-2 celmi rada problēmas sabiedrības veselībai Savienībā un tādēļ būtu jāpiešķir pietiekami resursi profilaksei, sagatavotībai un aizsardzībai; uzsver, cik svarīga ir ilgtermiņa, saskaņota un koordinēta stratēģija attiecībā uz pandēmijām, tostarp bažas izraisošiem SARS-CoV-2 variantiem, paredzot gan medicīniskus, gan nemedicīniskus pretpasākumus; uzsver, ka būtu jāpiešķir pietiekami resursi, lai palielinātu ieguldījumus pētniecībā un izstrādē veselības jomā;

- atzinīgi vērtē līdzekļu piešķiršanu Savienības civilās aizsardzības mehānismam sākumposmā; tomēr uzsver, ka ir svarīgi piešķirt pienācīgu finansējumu laikposmā no 2024. līdz 2027. gadam, nodrošinot, ka Savienība var kopīgi efektīvi reaģēt uz ārkārtas situācijām, piemēram, pandēmijām, ugunsgrēkiem, plūdiem un citiem neparedzētiem notikumiem un apstākļiem;
- prasa nodrošināt papildu spēju reaģēt uz krīzēm saistībā ar finansējumu klimata pārmaiņu jomā visā pasaulē un pielāgošanos klimata pārmaiņām ES, palielinot summu, kas pieejama īpašajam rezerves solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos (SEAR) instrumentam, kura mērķis ir uzlabot palīdzību tādu ārkārtas situāciju risināšanai, ko izraisījušas lielas dabas katastrofas vai sabiedrības veselības krīzes dalībvalstīs un pievienošanās sarunvalstīs; atgādina par pieaugošo vajadzību risināt jautājumus saistībā ar ārkārtas situācijām un krīzēm, kas saistītas ar dabas katastrofām, ekstremāliem laikapstākļiem ES un ārpus tās un ar tiem saistītām izmaksām; uzsver, ka ir jāievieš vajadzīgie pielāgošanās pasākumi saistībā ar klimatu, kas arī samazinātu izmaksas un uzlabotu pārskatatbildību par publiskajiem izdevumiem mūsu iedzīvotājiem; atgādina, ka DFS pārskatīšanā SEAR līdzekļu apjoms tika samazināts uz pusi; atgādina, ka ES 2023. gada budžetā atlikušās rezerves ir izsmeltas; mudina Komisiju mazināt spiedienu uz SEAR un 6. izdevumu kategoriju, steidzami ierosinot palielināt maksimālo apjomu un nostiprināt šo īpašo instrumentu DFS;
- uzsver, ka pašreizējās DFS 2024.–2027. gada periodā Savienība sniedz lielāku finansiālo atbalstu starptautiskajam klimata finansējumam un attiecīgajām ģeogrāfiskajām programmām, kā arī tematiskajai programmai “Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments “Eiropa pasaulē””⁹, jo īpaši nodrošinot, ka katru gadu tiek noteikts papildinājums, kam būtu jāatbilst vismaz to ieņēmumu līmenim, kuri gūti no CBAM sertifikātu pārdošanas, veicot nepieciešamās korekcijas minētā instrumenta budžeta apropriācijās, izmantojot Savienības ikgadējo budžeta procedūru līdz 2027. gadam, un pēc tam iekļaujot to nākamajā daudzgadu finanšu shēmā;
- atgādina — Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas kompetencē esošajām Savienības aģentūrām (EVA¹⁰, ECHA¹¹, EMA, ECDC un EFSA¹²) ir jāpiešķir

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.).

¹⁰ [Eiropas Vides aģentūra.](#)

¹¹ [Eiropas Ķimikāliju aģentūra.](#)

¹² [Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde.](#)

pienācīgs finansējums un personāls, lai tās varētu pienācīgi pildīt savus uzdevumus; uzsver, ka pienācīga finansējuma trūkums šīm aģentūrām un to ienākumu nestabilitāte cita starpā varētu apdraudēt Eiropas zaļā kursa īstenošanu vai sabiedrības veselības risku sekmīgu pārvaldību;

- uzsver, cik svarīga ir pašu resursu sistēma, kas ir spējīga palīdzēt sasniegt Savienības mērķus klimata, vides un veselības jomā; tādēļ atkārtoti pauž stingru atbalstu jauniem pašu resursiem, aicinot ievērojamu daļu ienākumu nodrošināt no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, plastmasas nodokļa un oglekļa ievēdošanas mehānisma;
- uzsver, cik svarīgi ir paplašināt pašu resursu sistēmu, kas ir spējīga palīdzēt sasniegt Savienības mērķus klimata, vides un veselības jomā; tādēļ atkārtoti pauž stingru atbalstu jauniem pašu resursiem, kā paredzēts Iestāžu nolīgumā par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai, aicinot ievērojamu daļu ienākumu nodrošināt no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, plastmasas nodokļa un oglekļa ievēdošanas mehānisma; prasa turpmāk nodrošināt papildu pašu resursus, kas pārsniegtu Iestāžu nolīgumā saskaņotajā ceļvedī paredzēto; atgādina, ka saskaņā ar Iestāžu nolīgumu jaunu pašu resursu grozu ir paredzēts ieviest līdz 2023. gada 1. janvārim; uzsver, ka zaļie pašu resursi ir līdzeklis Savienības budžeta saskaņošanai ar tās politikas prioritātēm, kas nodrošina Savienības pievienoto vērtību, un tie būtu jāizmanto, lai palīdzētu īstenot klimata politikas integrēšanas mērķus, atmaksāt ar Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu (*NGEU*) saistītos parādus un nodrošināt ES budžeta noturību saistībā ar budžeta kā investīciju un garantiju instrumenta izmantošanu; aicina ātri pieņemt pirmo pašu resursu grozu un vērienīgo otro priekšlikumu, tostarp jaunus zaļos pašu resursus, kas spēj novērst ievērojamo “zaļo investīciju nepietiekamību” visās ES dalībvalstīs, jo īpaši pēc *NGEU* darbības beigām;
- uzsver nesēnā inflācijas pieauguma ietekmi uz enerģijas, pārtikas, zāļu un citu kritiski svarīgu resursu cenām; prasa Komisijai apsvērt iespēju veikt novērtējumu par minētā ietekmi uz DFS 2024.–2027. gadam; atzinīgi vērtē Komisijas neseno priekšlikumu par ārkārtas mehānismu, lai enerģētikas krīzes laikā gūto ārkārtas peļņu novirzītu saistīto problēmu, piemēram, enerģētiskās nabadzības, mazināšanai.

Līdzīgu vēstuli esmu nosūtījis šā BUDG komitejas patstāvīgā ziņojuma līdzreferentiem Jan OLBRYCHT un Margarida MARQUES.

Ar cieņu

Pascal CANFIN